

Verkiezingsprogramma

Provinciale Statenverkiezingen Noord-Holland 2019

Tijd voor een sociaal en rechtvaardig Noord-Holland

inhoud

	Tijd voor een sociaal en rechtvaardig Noord-Holland	3
1	Bestuur – een provincie voor iedereen	5
2	Ruimte en wonen	7
3	Energie, een duurzame toekomst	9
4	Landbouw, groen, natuur en recreatie	11
5	Verkeer en vervoer	13
6	Economie	15
7	Water en kust	17
8	Financiën	18
9	Cultuur, sport en welzijn	20
10	Dierenwelzijn	21

TJD VOOR EEN SOCIAAL EN RECHTVAARDIG NOORD-HOLLAND

Nederland, en dus ook Noord-Holland, klimt langzaam uit een dal. Jarenlang verkeerde ons land in een crisis, na de financiële en economische ramp die zich in en na 2008 voltrok. Ook in onze provincie waren de gevolgen goed merkbaar. Er is de afgelopen tien jaar flink bezuinigd – iedereen heeft dat gevoeld, maar vooral de mensen met lagere inkomens en de midden groepen.

Gemeenten kregen bezuinigingsopdrachten van het Rijk opgelegd: de decentralisaties van de jeugdzorg, de Participatiewet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) zorgden voor grote onrust onder de mensen die van deze zaken afhankelijk waren en zijn. Er zijn inmiddels grote verschillen in de wijze waarop gemeenten deze decentralisaties hebben geregeld. De provincie stootte de taak 'jeugdzorg' af, zonder achterom te kijken of de overname door de gemeenten wel goed en zorgvuldig verliep.

De provincie Noord-Holland koos voor een smaller takenpakket. Vooral de steun aan bedrijven bleef goed op peil. Natuurlijk zorgt een goed draaiend bedrijfsleven voor welvaart, maar de SP vindt dat iedereen daarvan moet kunnen meeprofiteren. Dat betekent investeren in voorzieningen voor alle inwoners, in alle delen van onze provincie. Een goede leefbaarheid in onze provincie geeft mensen het gevoel 'erbij' te horen en doet hen ervaren dat ze meedelen in de groei.

Wij hebben jarenlang ervaren dat bij belangrijke keuzes die gemaakt moeten worden in verreweg de meeste gevallen 'de economie' het wint van andere zaken. Het bedrijfsleven roept dat in een gebied de bereikbaarheid beter moet worden en de provincie kiest voor meer asfalt. Dat gaat keer op keer ten koste van de natuur, van de publieke voorzieningen (openbaar vervoer!) en van het leefmilieu. Dat moet stoppen.

De provincie Noord-Holland staat de komende jaren voor grote uitdagingen. Uitdaging op het gebied van de energietransitie, de woningbouw, het behoud van onze kust en duinen. De SP wil dat daar zoveel mogelijk mensen bij betrokken worden en dat niet 'het grote geld' over deze zaken beslist. De economische groei stelt ons in staat om publieke voorzieningen weer op te bouwen en zo de leefbaarheid, bijvoorbeeld in krimp-gebieden, te vergroten. Het stelt ons in staat om inwoners te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om de klimaatverandering aan te pakken. Daarnaast willen we dat grote bedrijven gewoon fiks meebetalen aan oplossingen om de CO₂-uitstoot en andere luchtvervuiling terug te dringen. Het, ook volgens de SP, noodzakelijk aanpakken van klimaatverandering moet op een rechtvaardige manier gebeuren.

We moeten met elkaar zoeken naar mogelijkheden om meer woningen te realiseren. En dan niet alleen in Amsterdam, maar vooral in andere delen van de provincie. Woningen, vooral goedkopere huurwoningen bouwen in bijvoorbeeld het noorden van Noord-Holland kan een goed instrument zijn om de trek naar de grote stad te voorkomen en deze gebieden meer leven in te blazen.

De druk op het 'groen' is onverminderd groot. Er is een enorme lobby gaande om (nog) meer kustbebouwing toe te staan en om in de duinen en de binnenduinstrand recreatiewoningen te bouwen. Meer asfalt, met als gevolg toename van het autoverkeer, gaat ten koste van groen en natuur. Bovendien levert het nog meer verontreiniging op en geluidsoverlast.

De SP wil zich de komende jaren sterk maken voor een rechtvaardige verdeling van de economische groei, een rechtvaardige aanpak van de problemen rond mobiliteit, een rechtvaardige inpassing van maatregelen rond de energietransitie en een rechtvaardig stimuleren van een leefbare provincie – van noord tot zuid, van west tot oost.

Het is tijd voor rechtvaardigheid.

Het is tijd voor de SP.

1 BESTUUR - EEN PROVINCIE VOOR IEDEREEN

Voor veel mensen is 'de provincie' slechts de bestuurslaag tussen 'de gemeente' en 'het Rijk'. Voor een belangrijk deel is dat natuurlijk ook zo.

Maar voor veel zaken in de directe leefomgeving van ons allemaal is de provincie verantwoordelijk. Als we het hebben over de plek waar woningen gebouwd gaan worden, over de energievoorziening van de toekomst, over het belang van goed openbaar vervoer of over het behoud en de bescherming van de kostbare natuur in ons gebied, dan heeft de provincie Noord-Holland daarin een belangrijke rol.

De SP vindt het belangrijk dat de provincie haar rol naar de inwoners goed uitlegt, maar ook dat het provinciebestuur de inwoners betreft bij het nemen van besluiten. En dan niet alleen 'luistert', maar mensen ook invloed geeft op het te nemen besluit. Inwoners weten namelijk vaak heel goed wat er in hun leefomgeving speelt.

Wij vinden dat het provinciebestuur zuinig, efficiënt en doelmatig moet omgaan met de financiële middelen van de provincie. Het is namelijk geld van ons allemaal. Over het uitgeven van dit geld moet de provincie ook 'eerlijk en open' zijn – alle inwoners hebben er recht op te weten wat er met het geld gebeurt.

De SP wil:

- 1 Een provincie die dicht bij de mensen staat – en tegelijk een centrale regie oppakt om verschillen en ongezonde concurrentie tussen gemeenten te voorkomen.
- 2 Altijd goed onderzoeken of ideeën en wensen van inwoners kunnen worden gebruikt in het provinciaal beleid.
- 3 Zo sober mogelijke voorzieningen voor het provinciebestuur en statenleden.
- 4 Altijd bestuurlijke integriteit en vermijding van de schijn van belangenverstrengeling – hier moet een actief en transparant beleid op worden gevoerd; de integriteitscode moet regelmatig met elkaar worden besproken en overtredingen moeten doelmatig en effectief worden aangepakt.
- 5 De markt kan zeker niet alles beter dan de overheid – daarom moet het beleid van de provincie zich niet baseren op marktdenken.
- 6 Terugdringen van de inhuur van dure externe deskundigen.
- 7 Reorganisaties van de provinciale organisatie alleen als er duidelijk een doel is, zoals kwaliteitsverbetering en meer slagvaardigheid – reorganisatie mag geen 'doel op zich' zijn.
- 8 Bij aanbestedingen voor diensten en producten die de provincie inkoopt op 'de markt' moet sprake zijn van eerlijke regels, zeker op het gebied van arbeidsrecht, duurzaamheid en social return. Aanbestedingen moeten verder transparant zijn. Ook moet er eerst worden gekeken naar kwaliteit en niet alleen naar prijs.
- 9 Terughoudendheid als het gaat om publiek-private samenwerking waarbij de verdeling van verantwoordelijkheid en financiële risico's ongunstig kan uitpakken voor de provincie.
- 10 In (subsidie)overeenkomsten beperkingen aan de hoogte van beloning van bestuurders en managers – in elk geval wordt de Wet Normering Topinkomens als criterium gehanteerd.

- 11** Geen gemeentelijke herindelingen meer, tenzij de bevolking dit zelf graag wil.
We stoppen met lopende herindelingsprocedures waar dit mogelijk is. Over toekomstige herindelingsprocedures, zoals Gooistad, moet een referendum worden gehouden in de betreffende gemeenten.
- 12** Nadelige effecten, vooral voor de inwoners, van gemeentelijke herindelingen in kaart brengen en waar mogelijk oplossen.
- 13** Inzet voor gelijke rechten voor iedereen – de provincie voert een actief beleid om de multiculturele en multiverse samenleving zoals die nu is, leidend te laten zijn in zowel de organisatie als het uitvoerende werk.
Bijzondere aandacht verdient de bestrijding van de achterstelling van Nederlanders met een niet-westerse achtergrond bij sollicitatie en het verkrijgen van een stageplaats.
- 14** Actie vanuit de provincie om de wildgroei van ‘gemeenschappelijke regelingen’ te stoppen – een “GR” is geworden tot een extra bestuurslaag waarvan het democratisch gehalte ver te zoeken is. Daardoor is er nauwelijks democratische controle mogelijk op een inmiddels flink deel van de financiële middelen van de gemeenten.
- 15** Een fonds instellen ten behoeve van het behoud en de versterking van, en de steun aan onafhankelijke regionale media.
- 16** Een herbezinning op de kerntaken van de provincie – wij willen het takenpakket weer uitbreiden met flankerend beleid uit het sociaal domein, zoals de jeugdzorg.
- 17** Samenwerken met alle andere democratische politieke partijen die niet discrimineren en geen mensen uitsluiten.
- 18** De toezichthoudende rol van de provincie versterken – denk daarbij aan het interbestuurlijk toezicht op gemeenten, waterschappen en veiligheidsregio’s. Maar ook het toezicht op de naleving van milieuwetten en veiligheidsregels moet sterker.
Wanneer dit voor versterking van het toezicht nodig is, moeten er meer financiële middelen voor vrijgemaakt worden.
Gemeenten die de uitvoering van hun taken op orde hebben, hebben weinig te maken met de provincie als toezichthouder; zo niet, dan krijgen ze extra aandacht van de provincie om de situatie te verbeteren.

2 RUIMTE EN WONEN

In Noord-Holland is woningnood. Er is een tekort aan woningen in het algemeen en aan betaalbare woningen in het bijzonder. En in de meeste gemeenten heeft men ontzettend lange wachtlijsten voor een sociale huurwoning. Dat vraagt om veel bouwen, maar vooral ook om eerlijker delen en natuurlijk een goed beleid.

Bouwen doen we zo veel mogelijk in de stad en in de dorpskernen. Alleen in uiterste noodzaak bouwen we in het open landschap, op het water, in agrarisch gebied en in het groen. En als we bouwen, bouwen we vooral het woningtype waar de meeste vraag naar is. Dus veel sociale huurwoningen. We moeten voorkomen dat inwoners tegen elkaar uitgespeeld worden door het tekort aan beschikbare betaalbare woningen.

We bouwen duurzame woningen van goede kwaliteit. Die duurzame woningen mogen mensen niet op kosten jagen. De klimaatverandering gaat veel geld kosten. Daarom moet er klimaatrechtvaardigheid zijn, ook in de woningbouw. Ook mensen met weinig geld hebben recht op een goede woning, waarvan de huurprijs laag is.

Natuurgebieden zijn voor de natuur. Het boerenland is voor ons voedsel. Daarom zorgen we ervoor dat zonnepanelen allereerst op alle Noord-Hollandse daken komen. Uit onderzoek blijkt dat we met zonnepanelen op alle geschikte daken zouden kunnen voorzien in 50 procent van de huidige totale Nederlandse elektriciteitsbehoefte. Voor consumenten staat dit gelijk aan 98 procent van de totale elektriciteitsbehoefte van woonhuizen.

De kust, de duinen, de binnenduinrand, bos- en heidegebieden en veenweidegebieden – zoals 't Gooi en het Groene Hart - zijn van ons allemaal. Daar mag niet gebouwd worden. We zorgen ervoor dat projectontwikkelaars en vastgoedsspeculanten niet de macht krijgen over wat van ons allemaal is. Daarom verhinderen we dat projectontwikkelaars onze stranden en duinen vol zetten met recreatiewoningen die vooral beleggingsobjecten zijn.

Er zijn genoeg plannen voor windmolenparken op het land. We stoppen daarom met het ontwikkelen en bouwen van windmolenparken, maar geven collectieven de kans om in industriegebieden of op zee windturbines te bouwen.

De SP wil:

- 1 Nieuwbouw van woningen binnen bestaand bebouwd gebied, zonder de woon- en leefkwaliteit van de mensen die er al wonen aan te tasten.
- 2 Meer sociale huurwoningen en huurwoningen voor de middeninkomens realiseren.
- 3 Zorgen voor voldoende woningen voor jongeren, ouderen en mensen met een beperking en statushouders.
- 4 Inkomsten uit verkoop deelnemingen en uit dividenden inzetten voor verbetering van de leefbaarheid. We starten met het inrichten van een 'leefbaarheidsfonds'.
- 5 Krimp in de kleine kernen en in Noord-Holland-Noord tegengaan door te investeren in provinciale voorzieningen, zoals openbaar vervoer.
- 6 Doorgaan met het ondersteunen van particulier collectief opdrachtgeverschap.

- 7** Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zoveel mogelijk bij bestaande haltes, stations en knooppunten van openbaar vervoer situeren, maar niet als dit ten koste gaat van groen en natuur.
- 8** Op de provinciale regels voor de bescherming van groen, natuur en open gebied geen uitzonderingen, ontheffingen en vrijstellingen meer toestaan.
- 9** Agrarische gebouwen die niet meer als zodanig worden gebruikt, laten gebruiken als woon- of bedrijfsruimte, nadat zij opgeknapt en voor hun doel geschikt zijn gemaakt.
- 10** Subsiëring van hergebruik van gebouwen en bedrijven in landelijk gebied als het landschap er mooier van wordt en de bijdrage van de provincie binnen de perken blijft.
- 11** Verbrede landbouw toestaan, mits dit samenhangt met het agrarische gebruik van de opstal en het land en een verrijking van het landschap is.
- 12** Renovatie van leegstaande kantoor- en bedrijfsruimte, in plaats van nieuwbouw.
- 13** Geplande, maar nog niet in gebruik genomen en leegstaande bedrijventerreinen teruggeven aan de natuur.
- 14** Ruimtelijke kwaliteit voorop laten staan, ook door middel van een onafhankelijke adviescommissie (ARO).
- 15** Inzetten op nieuwe provinciaal gesteunde ISV-programma's, die herinrichting en transformatie van o.a. verpauperde (binnenstedelijke) bedrijventerreinen en -panden mogelijk maakt. Hierdoor verbetert de leefomgeving van inwoners.

3 ENERGIE, EEN DUURZAME TOEKOMST

In de transitie naar duurzame en groene energie kiest de SP voor collectieve oplossingen. We draaien de privatisering terug door een provinciaal nutsbedrijf op te richten, zodat de energievoorziening weer in collectieve handen komt. Deze nutsvoorziening staat onder democratische controle van provinciale staten.

De klimaatdoelstellingen van Parijs stellen ons voor een forse opgave. De kosten die het realiseren van de klimaatdoelstellingen met zich meebrengt moeten eerlijk verdeeld worden.

De SP kiest voor klimaatrechtvaardigheid. Multinationals en grote ondernemingen, die het leeuwendeel van de klimaatschade veroorzaken, houden we hiervoor verantwoordelijk. Het kan niet zo zijn dat individuele huishoudens het merendeel van de rekening op zich moeten nemen - het bedrijfsleven betaalt als grootste vervuiler dan ook het meest.

Energie is voor (grote) bedrijven goedkoop en voor huishoudens duur. Omdat (grote) bedrijven heel veel meer vervuilen, moet de energierekening voor bedrijven veel hoger worden dan zij nu is – daarbij proberen we de schade voor kleine bedrijven te beperken.

De SP wil:

- 1** In de transitie naar duurzame en groene energie kiezen voor collectieve oplossingen. Hierin spelen gemeente, provincie, het Rijk en bijvoorbeeld woningcorporaties een belangrijke rol.
Het kan niet zo zijn dat de kosten voor het aanbrengen van zonnepanelen – of: zonnecellen - of het installeren van een warmtepomp eenzijdig op individuele huishoudens worden afgewenteld door bijvoorbeeld de huur en/of de WOZ-waarde drastisch te verhogen.
- 2** Kiezen voor energiedemocratie - we stimuleren en ondersteunen (lokale) duurzame opwekking van energie, mits er sprake is van zeggenschap van de Noord-Hollanders en waarvan omwonenden zoveel mogelijk kunnen meeprofiteren.
- 3** Zuinig zijn op open en onaangetast landschap. Zonnepanelen leggen we daarom op daken, zoals van woningen en (vooral) van bedrijfspanden. Er is op die daken namelijk nog heel veel ruimte.
- 4** Windmolens concentreren in gebieden waar zo min mogelijk overlast is voor omwonenden en we tasten het landschap zo min mogelijk aan. Geschikte plekken zijn in ieder geval het havengebied van Amsterdam en op zee, op voldoende afstand van de kust, maar niet in de Waddenzee.
- 5** Een eigen provinciaal nutsbedrijf oprichten, voor de opwekking van duurzame energie. Daarin worden ook de energie-activiteiten van de gemeentelijke bedrijven ondergebracht, zoals die van afvalverwerker HVC.
- 6** Sluiting van de Hemwegcentrale (een vervuilende kolencentrale) in Amsterdam; dit gaat gepaard met een goed sociaal plan voor de werknemers, maar ook voor de 'indirecte werknemers', zoals van de kolenopslag OHBA.
- 7** Nu de gaswinning in Groningen wordt afgebouwd, de winning van aardgas niet verplaatsen naar de zogeheten 'kleine gasvelden', zoals het gasveld tussen Alkmaar en Bergen, het Middelle-gasveld, ten noorden van Purmerend, en het gasveld Hollands Kroon/Oude Sluis.

- 8** Dat de ambities van energiemultinational Taqa om het volume van gasopslag in de Bergermeer te verhogen, door de provincie worden afgewezen.
In haar taak om advies uit te brengen aan het Rijk over de opslag van gas stelt de provincie het belang van haar inwoners altijd boven economische belangen.
- 9** In onze provincie geen winning van schaliegas toestaan, ook niet in de ons omringende wateren. Ook willen wij geen import van schaliegas.
- 10** Energiedistributiebedrijven verplichten om de capaciteit voor de opvang van duurzaam opgewekte energie passend te maken en de infrastructuur voor het vervoer van energie te versterken – het zou wenselijk zijn hier een stimuleringsmaatregel voor te nemen.
- 11** Onderzoeken wat de mogelijkheden, kansen en gevolgen zijn voor geothermie in onze provincie; hetzelfde geldt voor 'waterstof als energiebron'.
- 12** Volop de aandacht voor het verbeteren van de luchtkwaliteit in Noord-Holland; zo nemen we drastische maatregelen om de uitstoot van CO₂ – maar ook van andere luchtvervuilende stoffen – terug te dringen.
- 13** Een provincie die inzet op het realiseren van een circulaire economie, waarbij we stoppen met het gebruik van fossiele brandstoffen.

4 LANDBOUW, GROEN, NATUUR EN RECREATIE

De Nederlandse land- en tuinbouwsector heeft in 2017 een record geboekt. In totaal is er voor bijna 92 miljard euro verhandeld. Na de Verenigde Staten is Nederland de grootste landbouwexporteur ter wereld. Ruim 5000 agrarische bedrijven zijn actief op circa 60 procent van het totale grondgebied van de provincie Noord-Holland. De agrarische sector genereert een toegevoegde waarde van ruim € 7,0 miljard en biedt werk aan ruim 100.000 mensen. Een heel mooi resultaat.

Er kunnen echter vraagtekens worden gezet bij de arbeidsomstandigheden van werknemers uit Oost-Europa bij agrarische bedrijven in Noord-Holland. Zij moeten vooral heel hard werken en 'hun mond houden' en hun huisvesting laat vaak ook te wensen over. De agrarische producten worden vaak weer uitgevoerd naar het buitenland. In Nederland blijft dan alleen de winst achter. Als op deze manier niet lokaal wordt geproduceerd, leidt dit tot onnodige milieubelasting door lange-afstandsvervoer.

Gelukkig neemt de agrarische sector zich voor om milieuvriendelijker te produceren. De provincie Noord-Holland maakt zich sterk voor natuur-inclusieve landbouw, grondgebonden veeteelt, bloemrijke akkerranden in het kader van de biodiversiteit, voor het verkleinen van de stikstof- en ammoniakuitstoot van de veestapel en het behoud van de weidevogels. Toch zet dit nog niet veel zoden aan de dijk. Er moet dan ook harder aan gewerkt worden, zodat er in 2023 uitsluitend nog duurzame en biologische landbouw aanwezig is.

In het Groene Hart en in de Veenweidegebieden van Noord-Holland daalt de bodem onrustbarend. Dit veroorzaakt ook veel stikstofuitstoot. Daarom is het zaak om snel maatregelen te nemen om deze bodemdaling een halt toe te roepen.

De provincie telt vele kenmerkende planten en dieren. Noord-Holland heeft nog geen specifiek beleid of stimuleringsprogramma voor deze typische soorten. Volgens de Wet Natuurbescherming moet een actief soortenbeleid worden ontwikkeld. Het is tijd dat een dergelijk beleid er komt.

De bouw van een groot aantal nieuwe woningen zorgt voor een extra druk op de bestaande natuurgebieden. Het aanleggen van nieuwe natuur- en recreatiegebieden nabij de rand van het stedelijk gebied zorgt voor spreiding van de drukte en een aantrekkelijke woonomgeving.

De provincie betaalt aan agrariërs vergoedingen voor schade die in het wild levende dieren veroorzaken. Maar ook worden deze dieren op grote schaal gedood door vergassing of afschot.

De SP wil:

- 1 Stimulering van (lokale) duurzame en biologische land- en tuinbouw en beperking van het gebruik van bestrijdingsmiddelen.
- 2 Verbreding van de agrarische bedrijven mogelijk maken door bij voorbeeld zorgfuncties, kinderopvang, agrotourisme en educatie toe te voegen.
- 3 Geen megastallen, geen industriële (pluim)veeteelt en geen maximale groei van agrarische activiteiten.
- 4 Het produceren van biologische producten nadrukkelijk stimuleren en hier meer ruimte aan bieden – we willen de vleesproductie verlagen.
- 5 De maximale omvang van bouwblokken (schuren, loodsen en stallen) op agrarisch terrein niet vergroten.

- 6** Huisvesting van tijdelijke medewerkers van agrarische bedrijven uitsluitend in fatsoenlijke woningen in woonwijken.
- 7** Streng beleid tegen stikstof in bodem en lucht.
- 8** Strenge eisen aan installaties voor mestvergisting en afbouw van onveilige en vergistingsmethoden voor 2023.
- 9** Agrarische restproducten en agrarisch afval moeten in de nabije omgeving verwerkt worden.
- 10** Stimulering van hygiënische mestraffinage voor terugwinning van onmisbare grondstoffen (fosfaat en stikstof), en teruggewonnen grondstoffen inzetten ter vervanging van kunstmest.
- 11** Geen medewerking verlenen aan de vestiging van gen-techbedrijven.
- 12** Een grote invloed van dierenwelzijnsorganisaties op het provinciaal beleid voor dieren en dierenwelzijn.
- 13** Een provincie die toezicht gaat houden op het dierenwelzijnsbeleid van gemeenten.
- 14** Weidevogelbeheer door agrariërs blijvend financieel ondersteunen.
- 15** Op bepaalde plekken ongewenste dieren, zoals ganzen, niet doden maar verjagen of lokken naar gebieden waar zij geen schade aanrichten.
- 16** Snel het Natuur Netwerk Nederland (NNN) binnen onze provincie afmaken.
- 17** Provinciale Landschappen benoemen, inrichten en ecologisch beheren.
- 18** Meer aandacht voor behoud en bescherming van plantsoenen en tuinen binnen bestaand bebouwd gebied.
- 19** Meewerken aan het mogelijk maken van stadslandbouw.
- 20** Strenger toezicht op ongewenste ontwikkelingen in het Groene Hart.
- 21** Geen bezuinigingen op natuurbeheerorganisaties; ook draaien we (aangekondigde) bezuinigingen terug, zoals bijvoorbeeld de bezuiniging op het Goois Natuurreservaat (GNR).
- 22** Zorgen dat de verscheidenheid in natuur- en recreatiegebieden blijft bestaan, vooral voor de inwoners van Noord-Holland die in hun eigen woonomgeving weinig groen hebben.
- 23** De beheerkosten van recreatiegebieden worden volledig betaald door de provincie – dat maakt het gemakkelijker om (commerciële) activiteiten die de natuur schade doen te beperken of te weren. Bij het toestaan van deze activiteiten is het belang van de natuur leidend.
- 24** Financiële steun aan agrarische bedrijven voor hun bijdrage aan natuur- en groenbeheer en integratie van agrarische activiteiten en natuurbeheer.
- 25** Behouden en waar mogelijk uitbreiden van stiltegebieden en de stilte handhaven.
- 26** Geen bouw van recreatiewoningen in groen-, natuur- en recreatiegebieden.
- 27** Vasthouden aan het principe: “Boom weg – boom terug”

5 VERKEER EN VERVOER

Tot nu toe heeft het provinciebestuur er steeds voor gekozen om het autoverkeer rijkelijk te faciliteren. Voor een stuk asfalt lijkt altijd wel plek en altijd wel geld.

Dat, terwijl de visie van vraagsturing ervoor heeft gezorgd dat er een kaalslag is opgetreden in het openbaar (bus)vervoer. Met deze sterk verouderde houding zal de mobiliteit in Noord-Holland absoluut niet gediend worden. De besteding van het provinciaal geld moet dan ook drastisch anders.

Individuele automobilititeit neemt enorm veel ruimte in beslag en zorgt bovendien voor geluidshinder en een slechte luchtkwaliteit. De omslag naar collectief vervoer is daarom noodzakelijk.

Goed openbaar vervoer is van levensbelang voor de leefbaarheid, voor de bereikbaarheid van kleine steden en dorpen. Wij kiezen voor de bus, voor lightrailverbindingen waar dit mogelijk is, voor dubbel spoor waar dit noodzakelijk is.

Bij het aanleggen, aanpassen, verbeteren of verplaatsen van infrastructuur kan er sprake zijn van (blijvende nieuwe) overlast voor de omwonenden. De provincie moet meer oog hebben voor deze omwonenden, en eventueel toeschietelijker zijn bij het verhelpen van deze overlast.

De SP wil:

- 1** Alleen in uiterste noodzaak aanleg of uitbreiding van wegen. Dat gebeurt op basis van juiste verkeersprognoses en bij een gebrek aan alternatieven.
Dus geen Duinpolderweg of extra asfalt in het kader van de Corridor A7.
- 2** Op die plekken, waar veel verkeer dwars door dorpen leidt en de verkeersveiligheid en leefbaarheid in het geding zijn, moet gekeken worden naar 'asfalt-om-de-kern-heen'.
- 3** Geen (financiële) medewerking aan aanleg en uitbreiding van wegen die behoren tot het rijkswegennet. Dus geen verbinding tussen de A8 en de A9.
- 4** Geen (financiële) medewerking aan nieuwe afslagen van rijkswegen.
De aanleg van de afslag A9 bij Heiloo kan nog steeds gestopt worden.
- 5** Verdere aanleg van goede en brede fietspaden ter versterking van het provinciaal netwerk.
- 6** Snelle aanpak van fietsknelpunten in de provincie – 'eigen knelpunten' snel verbeteren, de aanpak 'lokale knelpunten' versneld mede-financieren
- 7** Verdere uitbreiding van het aantal P+R plekken en fietsparkeerplekken bij openbaar vervoer (knoop)punten.
- 8** Omwille van comfort en capaciteit omzetten van drukke buslijnen naar lightrail.
- 9** Zo veel mogelijk de geschrapte buslijnen en opgeheven bushaltes terugbrengen.
- 10** Buurtbussen, gereden door vrijwilligers, zo snel mogelijk weer reguliere buslijnen laten worden. Reguliere buslijnen niet vervangen door belbus of buurtbus.
Zo behouden of creëren we werkgelegenheid en voorkomen we verdringing van betaald werk.
- 11** Geen tariefsverhogingen in het openbaar vervoer, ook niet in de spits.
- 12** Gratis openbaar vervoer voor mensen met een laag inkomen.

- 13** Dat zorg- en onderwijsinstellingen, bedrijventerreinen en locaties met een welzijns karakter goed bereikbaar zijn en blijven met het OV – voor zorginstellingen geldt een maximale afstand tot 300m tot een OV-voorziening.
- 14** Onderzoek naar het oprichten van een eigen provinciaal openbaar vervoerbedrijf.
- 15** Stimuleren van passagiers- en vrachtvervoer over water, wanneer dit een milieuvriendelijker alternatief is dan vervoer over land; daarbij blijven we ons sterk maken voor ‘de kleine binnenvaart’- zij kunnen maatregelen aan schepen i.h.k.v. milieu-eisen vaak niet betalen. De veerdienst IJmuiden-Amsterdam keert weer terug.
- 16** Alles-op-alles zetten om het Rijk en ProRail te bewegen het spoorwagennet in onze provincie op te waarderen, onder andere door enkel spoor te verdubbelen.
- 17** Een provincie die meer opkomt voor de belangen van omwonenden, als deze worden geconfronteerd met (blijvende, nieuwe) overlast door aanpak van infrastructurele knelpunten – waar nodig moet zij maatregelen mede-financieren.

6 ECONOMIE

De werkgelegenheid is onevenwichtig verdeeld over Noord-Holland. De provincie zal meer oog moeten hebben voor spreiding van werk om krimp in bepaalde gebieden tegen te gaan. Ook moet de provincie zorg dragen voor een eerlijke verdeling van de winst door groei van de economie.

Iedereen moet kunnen meeprofiteren van economische groei. Dat kan door te investeren in publieke voorzieningen, zoals openbaar vervoer, de bibliotheek of het zwembad en deze voorzieningen draaiende te houden met behulp van betaalde medewerkers.

Een goede economie is belangrijk voor ons allemaal. De provincie investeert in bedrijven, maar de SP wil dat deze investeringen helder en transparant zijn, en ook beperkt moet blijven tot projecten. Dat kunnen projecten zijn die leiden tot innovaties, tot een toename van gebruik van duurzame energie of tot het terugdringen van de uitstoot van schadelijke stoffen.

Echter, deze steun mag niet beperkt blijven tot grote bedrijven – ook het MKB verdient onze steun.

De SP vindt het belangrijk dat goed onderzocht wordt hoe leegstaande bedrijventerrein, maar ook wegwijnde winkelstraten in onze provincie, nieuw leven kan worden ingeblazen.

De SP wil:

- 1** Investeren in publieke voorzieningen: zorg, onderwijs, openbaar vervoer. Hierbij is aandacht voor de (regionale) spreiding van werk. Wij pleiten ook voor de komst van (vormen van) hoger onderwijs in de noordelijke helft van onze provincie.
- 2** Investeren in het midden- en kleinbedrijf. Hiervoor zijn al stimuleringsubsidies en een Noordhollands fonds voor innovatief MKB. De SP wil dit behouden en er extra in investeren.
- 3** De provincie blijft een verbindende rol spelen in het afstemmen van het onderwijsaanbod van ROC's op de regionale arbeidsmarkt. Dit gebeurt in samenspraak met de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.
- 4** Opknappen en ondersteunen van buurtwinkelcentra die te kampen hebben met leegstand en teruglopende bezoekersaantallen. Iedereen moet in de buurt zijn dagelijkse boodschappen kunnen doen.
- 5** Regionale afstemming bij de eventuele uitbreiding van winkelcentra is van groot belang. Leegstand of aantasting van het voorzieningenniveau elders moet worden voorkomen.
- 6** In het toerismebeleid is aandacht voor de spreiding van toeristen om overlast, zoals bijvoorbeeld in Amsterdam en Texel ervaren wordt, te voorkomen en tegen te gaan.
- 7** Massatoerisme aan banden leggen en kritisch zijn tegenover cruiseschepen vanwege hun grote impact op het milieu; bovendien werkt de bemanning van deze schepen vaak onder slechte arbeidsomstandigheden.
- 8** Geen nieuwe weidewinkels, outletstores en winkelcentra en geen nieuwe winkelbranches toestaan buiten bestaande winkelgebieden.
- 9** Er komen niet nog méér datacenters bij van Google en Microsoft in Agriport bij Middenmeer. We zijn zuinig op ons landschap.

- 10** Geen financiële steun aan de bouw van de nieuwe kernreactor Pallas in Petten, omdat veel ziekenhuizen inmiddels zelf isotopen maken die goedkoper zijn, waardoor Pallas een economisch onverantwoorde investering is.
- 11** De provincie stopt met het voeren van een sponsorbeleid en het sponsoren van evenementen als SAIL en Jumping Amsterdam.
- 12** Geen aanleg van nieuwe bedrijventerreinen in Noord-Holland Noord – ‘verrommeling’ van het landschap tegengaan, en nieuwe bedrijfsvestigingen concentreren op bestaande bedrijventerreinen, zo nodig door herstructurering.
- 13** Geen verdere groei van het aantal vluchten op Schiphol en geen ombouw van vliegveld Lelystad tot luchthaven voor vakantievluchten.
- 14** Een provincie die zich sterk maakt voor het gebruik van de trein in plaats van het vliegtuig, als we het hebben over reisafstanden <750 km.
- 15** Beperking van de geluidsoverlast die veroorzaakt wordt door Schiphol – ‘stillere’ vliegtuigen zijn geen ruilmiddel voor meer vluchten.
- 16** Ontwikkeling van de havenactiviteiten in het Noordzeekanaalgebied en in Den Helder niet in concurrentie met andere havens in Nederland, maar in goede afstemming en samenwerking.

7 WATER EN KUST

Nederland heeft steeds vaker te maken met heftige regenbuien die voor grote wateroverlast zorgen omdat de riolering en afwatering dergelijke hoeveelheden water niet aan kunnen.

De verantwoordelijkheid voor de waterbeheersing ligt allereerst bij de waterschappen. Maar ook de provincie is verantwoordelijk. De provincie houdt zich (ook) bezig met het beschermen tegen overstromingen en het benutten en beheren van water.

De provincie geeft veel geld uit aan het opleuken van straten en pleinen in badplaatsen om de economie in deze plaatsen te bevorderen. Niet duidelijk is wat dit oplevert. Ook geeft de provincie de gemeenten de gelegenheid te bouwen op stranden, in de duinen en de binnenduinrand. Dit levert veel winst op voor projectontwikkelaars en veel ongenoegen bij de rust zoekende toeristen, recreanten en bewoners. Dit willen we tegengaan.

De provincie zorgt ervoor dat infrastructurele en recreatievoorzieningen worden gekoppeld aan het versterken van de dijken. Ook daarbij is het niet duidelijk wat het oplevert, behalve veel ongenoegen bij bewoners.

De SP wil:

- 1** In verband met de klimaatverandering meewerken aan het klimaatbestendig en veilig maken van waterwerken en waterkeringen.
- 2** Bevordering van de verkeersveiligheid op het water.
- 3** Alleen financiële steun aan projecten ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van bad- en kustplaatsen als de inwoners en bezoekers daar aantoonbaar op vooruitgaan.
- 4** Aan het strand, in de duinen en in de binnenduinrand geen grootschalige toeristische voorzieningen, maar de natuur en de rust en stilte bevorderen.
- 5** Geen steun aan economische activiteiten in de Waddenzee, maar wel aan verbetering van de natuurwaarden met behoud van rust, ruimte en de dynamiek van de natuur en door herstel van (deel)ecosystemen.
- 6** Geen grootschalige recreatie koppelen aan het herstel van de Markermeerdijken, maar kleinschalige aanpassingen stimuleren die het historische aanzicht van de dorpen en stadjes beschermen en waar mogelijk verbeteren.
- 7** Meer kennis bundelen op het gebied van duurzame visserij, recreatie, milieu, waterberging e.d. om zo te komen tot een toekomstbestendige visie op het IJsselmeer – we ondersteunen een duurzame IJsselmeeragenda.
- 8** Behoud van provinciale veerdiensten of onbemande veren, met een laag of liever nultarief.
- 9** Water betaalbaar houden voor iedereen; de waterschappen mogen hogere kosten voor water niet zomaar doorberekenen in de belastingen.

8 FINANCIËN

In de provincie Noord-Holland gaat jaarlijks veel geld om. De SP vindt dat een flink deel van dit geld aan de verkeerde dingen wordt besteed. Dat komt omdat de huidige coalitie van VVD-D66-PVDA-CDA vaak kiest voor zaken waar wij als SP juist niet voor zouden kiezen.

De SP wil dat er meer geld wordt besteed aan projecten en voorzieningen waar meer mensen van profiteren. De provincie moet meer geld investeren in maatregelen die er voor moeten zorgen dat geen mens achterblijft of weggezet wordt als iemand met minder mogelijkheden. Daarbij willen we een rechtvaardiger begroting, waaruit duidelijk blijkt dat we als provincie investeren in de aanpak van klimaatverandering, in het op peil houden van de leefbaarheid van de Noordkop, in het versterken van een fijnmazig openbaar vervoer, in het uitbreiden en beschermen van onze kostbare natuur.

De energietransitie gaat veel geld kosten. Het gevaar bestaat dat veel van onze inwoners de te nemen maatregelen niet kunnen betalen. De SP vindt, dat de provincie hier niet alleen rekening mee moet houden, maar ook op een rechtvaardige manier deze mensen financieel tegemoet moet komen.

De provincie maakt voor zichzelf nog steeds reclame als “ondernemende provincie”. In de praktijk betekent dit dat er veel geld gaat naar ondernemers. Onduidelijk is meestal wat deze subsidies opleveren. De SP wil het subsidiestelsel herzien, waardoor voor een ieder helder en transparant wordt waar verstrekte subsidies aan besteed worden en zijn.

Op dit moment houdt de provincie zich aan een aantal kerntaken. Dit aantal taken is de afgelopen jaren kleiner geworden. Vooral het ondersteunen van de economie krijgt nu veel aandacht. De SP wil graag het takenpakket van de provincie weer uitbreiden: meer taken op sociaal gebied, uitbreiden van het taakgebied ‘cultuur’ – daarbij geldt dat een ieder hiervan moet profiteren. Het betekent wel dat hiervoor financiële middelen moeten worden vrijgemaakt.

De SP wil:

- 1** Uitgaven voor verbetering en stimulering van de economie uitsluitend nog, als vooraf is aangetoond wat we er voor terugkrijgen.
- 2** Een reserve instellen ten behoeve van een ‘fonds Klimaatrechtvaardigheid’, om de kosten van maatregelen, die genomen moeten worden om onze provincie te verduurzamen, op een rechtvaardige wijze te spreiden.
- 3** Een reserve instellen ten behoeve van een ‘fonds Openbaar Vervoer’, om meerkosten die nodig zijn om openbaar vervoer-voorzieningen in stand te houden te kunnen financieren – dit fonds wordt gevuld met de groei van het totaal bedrag aan opcenten.
- 4** Provinciale fondsen voor leefbaarheid vergroten, met sterke invloed van bewoners en gemeenten.
- 5** Niet meer bezuinigen op publieke voorzieningen, tenzij ze aangetoond geen nut meer hebben.
- 6** Financiële steun voor gemeenten alleen op grond van heldere en consequente regels, maar zeker niet voor prestigeprojecten of het afdekken van financiële blunders.

- 7** De grote algemene reserve opnieuw onder de loep nemen – nog resterende NUON-gelden met voorrang besteden aan voorzieningen als OV, aan ‘groen’ en aan duurzaamheid.
- 8** Het stelsel van subsidies binnen de provincie aanpassen, zodat het geheel transparanter wordt.
- 9** Niet meer investeren in ‘verouderde technologie’ – er moet aantoonbaar sprake zijn van echte innovatie. Mede-investeren in organisaties als Pallas moeten we om die reden stoppen.
- 10** Kostenoverschrijdingen bij grote projecten, zoals bij HOV-projecten, niet afwentelen op gemeenten en haar inwoners – dit moet binnen de provinciale (project-)begroting worden opgevangen.

9 CULTUUR, SPORT EN WELZIJN

Vanaf 2011 heeft de provincie Noord-Holland sterk bezuinigd op het zogenaamde 'sociale domein', dat wil zeggen cultuur, sport en welzijn. Het provinciebestuur vond destijds dat ondersteuning van cultuur, culturele infrastructuur, sport en welzijn geen provinciale taak meer was.

Een en ander bleef niet zonder gevolgen. Om een voorbeeld te noemen: in de jaren vóór 2011 was Noord-Holland wat cultuur betreft veruit de best presterende provincie. Er gebeurde veel, en in vrijwel alle scholen was veel aandacht voor cultuur, ondersteund door de provincie.

Anno 2018 is van dat gunstige cultuurklimaat nog maar weinig over. Hetzelfde geldt voor sport en welzijn.

De SP vindt dat ondersteuning van cultuur, sport en welzijn wel degelijk een taak van de provincie. De provincie is een 'middenbestuur' en dus dé geëigende overheid om daar waar de andere overheden gaten laten vallen, de helpende hand te bieden.

De SP wil:

- 1** Een provincie die zorgt voor een goede infrastructuur van cultuureducatie in de hele provincie, alsmede voor betaalbare cultuur.
- 2** Een provincie die provincie-breed de cultuureducatie en talentontwikkeling faciliteert, ondersteunt en stimuleert en zo zorgt voor een goede toegankelijkheid ervan.
- 3** Een provincie die provincie-breed het productieklimaat op het gebied van theater, muziek en festivals ondersteunt.
- 4** Een provincie die zorgt voor het in stand houden, ontwikkelen, toegankelijker en beleefbaar maken en houden van cultuurhistorie, cultureel erfgoed en monumenten.
- 5** Een provincie die de breedtesport ondersteunt en zorgt voor een goede spreiding van sportaccommodaties.
- 6** Een provincie die zich actief inzet voor het leefbaar houden van kleine kernen en krimpgebieden binnen de provincie.
- 7** Een stimuleringsmaatregelen om bij te dragen aan het aanpassen van sportaccommodaties voor gehandicapten(sport).
- 8** De jeugdzorg, waaronder de jeugdbescherming en de jeugdreclassering, weer in handen van de provincie leggen.

10 DIERENWELZIJN

Het zich volledig richten op economische ontwikkeling en groei gaat vaak ten koste van het welzijn van dieren. In de landbouw worden dieren gezien als productiemiddel – daarbij gaat men vaak voorbij aan de leefomstandigheden van de dieren. Er zal op een andere manier gekeken moeten worden naar de toekomst van de veeteelt in onze provincie.

Mensen kunnen, ook buiten de landbouw, dieren onnoemelijk leed aandoen. Dit verschijnsel moet worden aangepakt.

Daar waar een overschot aan bepaalde dieren schade toebrengt aan landbouwgebieden of natuur moet gezocht worden naar diervriendelijke oplossingen om het probleem aan te pakken.

De SP wil:

- 1** Een versnelling van de ontwikkelingen in de landbouw om te komen tot een circulaire landbouw.
- 2** Geen megastallen in onze provincie; we willen bestaande megastallen afbreken en boeren helpen over te gaan op een diervriendelijker vorm van huisvesting van landbouwhuisdieren.
- 3** Actief werken aan het nemen van passende maatregelen om de diversiteit in soorten planten en dieren (ook: insecten) te vergroten.
- 4** Een verbod op het gebruik van middelen die er de oorzaak van zijn dat de hoeveelheid (soorten) insecten zo dramatisch terugloopt.
- 5** Ganzen die schade aanbrengen aan landbouwgrond weglukken of verjagen – niet vergassen!
- 6** Een eventueel overschot aan één soort dieren in een gebied liefst voorkomen, of op een diervriendelijke manier aanpakken.
- 7** Bij sluizen en gemalen een veilige passage voor vissen creëren; de provincie moet hier een rol in spelen.

KANDIDATENLIJST STATENVERKIEZINGEN NH 2019